

I. UVODNI DIO

a. Izbor teme

Međunarodni ugovor je svaki sporazum sklopljen između dva ili više subjekata međunarodnog prava, koji je uređen međunarodnim pravom, bilo da je sadržan u jedinstvenoj ispravi ili u više međusobno povezanih isprava, bez obzira na njegov poseban naziv. Treba svakako naglasiti da svaki međunarodni ugovor, ratificiran odnosno potvrđen od strane zakonodavnih tijela država ugovornica, po svojoj pravnoj snazi jest iznad zakona i podzakonskih akata. Međunarodni ugovori mogu nositi razne nazive, kao što su: ugovor, konvencija, protokol, pakt, akt, sporazum, memorandum, povelja, statut, konkordat.

Kao što je rečeno, međunarodni ugovor može se sklapati između dva (bilateralni ugovor) ili više (multilateralni ugovor) subjekata međunarodnog prava-tj. država, međunarodnih organizacija te ostalih subjekata međunarodnog prava kao što su ustanici ili oslobodilački pokreti. Međutim, kod međunarodnih ugovora razlikuje se trenutak potpisivanja od strane subjekata međunarodnog prava (najčešće država ugovornica) od trenutka stupanja na snagu toga ugovora. To ovisi o ratifikaciji odnosno razmjeni isprava i usvajanja od strane parlamenata država potpisnica. Tek njihovom potvrdom međunarodni ugovor je preuzet u unutarnji pravni sustav svake od država ugovornica, te kao takav stupa na snagu i počinje njegova primjena.

U teoriji međunarodnog prava države su jednake, bez obzira na njihovu snagu koja bi se ogledala u veličini njene teritorije, broju stanovnika ili stepenu civilizacije. Države su jednake u međunarodnom saobraćaju, i prema ovom načelu, kada iskrсне sporno pitanje u međunarodnoj organizaciji, svaka država ima pravo na jednako postupanje. Shvatanja u međunarodnom pravu obično se izlažu prema njihovom normativnom osnovu, odnosno prema konstrukciji pojedinih autora, ili prema osnovnoj problematici koja je predmet njihova razmatranja. Donošenje međunarodnih propisa nije isto što i donošenje nekog zakona u granicama jedne države. Prihvatanje obaveznih pravila u međunarodnom smislu stvar je suverene volje države, i ni jedna druga država ne može je primorati u tom pogledu na pokornost. Nijedna država nema prava jurisdikcije nad drugom državom. Države ne samo da imaju pravo, one su i dužne da stupaju u međunarodni saobraćaj. Poveljom Ujedinjenih nacija predviđena je dužnost država na međunarodnu saradnju. Oblici u kojima će se koristiti međunarodni saobraćaj, odnosno međunarodna saradnja, zavise od sporazuma samih država.

Pravna priroda ustavnopravnog postupka zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ispoljava se se u različitim pitanjima u vezi sa međunarodnim ugovorima. Međunarodni ugovor u unutrašnjem pravu ima niz osobenosti koje ga izdvajaju u odnosu na ostale izvore unutrašnjeg prava. Treba istaći da međunarodni ugovor, za razliku od ostalih akata unutrašnjeg prava, stupa na snagu naknadno, dakle ne od trenutka kada je okončan postupak njegovog ustavnopravnog ratifikovanja. Međunarodni ugovori su u unutrašnjem pravu djelimično izuzeti iz načelne zabrane retroaktivnog djelovanja koja važi za ostale akte unutrašnjeg prava jer u nekim zemljama postoji mogućnost retroaktivne primjene na događaje nastale nakon zaključivanja ugovora. Objavljivanje ugovora je najčešće u rukama izvršne vlasti. Međunarodni ugovori se izdvajaju u odnosu na ostale akte unutrašnjeg prava jer njihova pravna snaga u pojedinim slučajevima ne proističe iz postupka zaključivanja, već je predviđena ustavnim odredbama, tako da postupak zaključivanja ne odgovara pravnoj snazi.

U odlike koje međunarodni ugovor u okviru unutrašnjeg prava izdvajaju u odnosu na ostale akte unutrašnjeg prava spada i posebno regulisanje kontrole njegove ustavnosti. Za razliku od ostalih akata unutrašnjeg prava čija je kontrola ustavnosti moguća tek nakon stupanja na snagu kontrola ustavnosti međunarodnih ugovora izričito je predviđena kao predhodna kontrola, ili je iz političke cjelishodnosti nastala kao predhodna kontrola u zemljama u kojima nije izričito predviđena. Međunarodni ugovor se razlikuje od akta unutrašnjeg prava i po tome što njegova pravna dejstva, u određenim slučajevima, prestaju, na osnovu ocjene izvršne vlasti koja suspenduje ili otkazuje ugovor, najčešće bez izričitog pravnog osnova u unutrašnjem pravu. Posebna odlika koja međunarodni ugovor izdvaja u odnosu na ostale akte unutrašnjeg prava je sudsko tumačenje koje, i ako načelno istovjetno kao i kod ostalih unutrašnjeg prava koji se odnose na isti predmet, tako da se zapaža izvjesno sudsko samoograničenje. Međunarodni ugovor se najčešće i izričito priznaje za izvor unutrašnjeg prava određene pravne snage, a u unutrašnjim pravom, ustavom ili aktima, regulisano je i njegovo zaključivanje i izvršavanje.